

**Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана
Хмельницького**

Факультет інформатики, математики та економіки

Кафедра економіки, готельно-ресторанного та туристичного бізнесу

Затверджено на засіданні кафедри економіки,
готельно-ресторанного та туристичного бізнесу

Завідувач кафедри ID 11012
протокол № 1 від 02.09.2024 р.

Назва освітнього копоненту (Обов'язковий/вибірковий)	Економічна теорія права Обов'язковий
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Спеціальність	051 Економіка
Освітня програма	Економіка та бізнес
Рік викладання	2024-2025
Семестр	3 семестр
Викладач (-і)	ID 424862 , доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки, готельно-ресторанного та туристичного бізнесу
Профайл викладача	
Контактна інформація та комунікація (зворотний зв'язок)	+38 (050)1508068 Онлайн-консультації: через систему центру освітніх дистанційних технологій
Сторінка освітнього компоненту на сайті центру дистанційних освітніх технологій Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	https://dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=4947

Анотація до освітнього компонента

Програму освітнього компонента «Економічна теорія права» складено відповідно до освітньої програми «Економіка та бізнес». Освітній компонент належить до циклу обов'язкових освітніх компонентів.

Право як соціальний феномен є об'єктом дослідження не тільки юридичних наук. Інтерес до нього постійно виявляють різні соціальні науки, беручи як предмет вивчення зрізи, частини, характерні риси і вияви цього феномену як об'єкта. Давню увагу праву приділяє економічна наука, що зумовлено тісним взаємовідношенням права і економіки, їх двосторонньою взаємодією. У найбільш загальному вигляді сутність цього напряму можна сформулювати так: аналіз права з позицій методології економічної науки. Відомо, що основною парадигмою економічної науки є теорія вибору, а ключовою категорією у взаємодії економіки і права (розгляд права як одного з чинників впливу на економіку) — право власності. Саме розвиток теорії права власності вплинув на формування економіки права.

ОК Економічна теорія права використовує методологію та інструментарій мікроекономіки та інституційної економіки для здійснення економічного аналізу функціонування правових інституцій; спирається на міждисциплінарний підхід у дослідження взаємодії економічних та правових аспектів господарської діяльності; розкриває концептуальні підходи до визначення впливу правових норм і доктрин на економічну поведінку ринкових суб'єктів, реалізацію економічних відносин та процесів, функціонування і розвиток економіки та економічної політики. Основні категорії економічної теорії права, які розглядаються у цілісній системній взаємозалежності «економічна теорія та правовий аспект», забезпечать органічне входження студентів у макро- та мікроекономічний простір. Висвітлення категоріального апарату курсу дозволить розкрити сутність та особливості найвідоміших економічних теорій, визначити нові дефініції, зумовлені економічним розвитком сучасного суспільства.

Мета та завдання освітнього компонента

Мета освітнього компонента «Економічна теорія права» ознайомити здобувачів вищої освіти з основними категоріями та концепціями економічної теорії права; показати, як правові норми впливають на поведінку економічних суб'єктів; виробити у здобувачів вищої освіти навички економічного аналізу правових доктрин і норм з використанням інструментарію мікроекономічної теорії та інституційної економіки; сформулювати вміння застосовувати категорії і методи даного освітнього компоненту в аналізі права.

Завдання вивчення освітнього компонента полягає у надбанні вміння узагальнювати теоретико-практичні матеріали, для здійснення економічного аналізу функціонування правових інституцій; дослідженні взаємодії економічних та правових аспектів господарської діяльності; розкритті

концептуальних підходів до визначення впливу правових норм в реалізації економічних відносин та процесів.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти повинні:

знати:

- етапи становлення економічної теорії права;
- відносини власності в економічній системі суспільства;
- економічний зміст інтелектуальної власності;
- засади патентів та авторського права в Україні;
- договірні відносини в економіці.

Вміти

- застосовувати економічний підхід до права;
- визначати ефективність як критерій оцінки правових норм в економічній теорії права;
- розкривати суспільні відносини власності та економічні системи;
- визначати поняття та види права інтелектуальної власності;
- застосовувати економічний підхід до аналізу злочинної поведінки.

Перелік компетентностей, які набуваються під час опанування освітнього компоненту

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК14. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК2. Здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності з чинними нормативними та правовими актами.

СК3. Розуміння особливостей провідних наукових шкіл та напрямів економічної науки.

Компетентності, направлені на досягнення глобальних цілей сталого розвитку, які формуються в освітньому компоненті

Якісна освіта, гендерна рівність, зменшення нерівності, мир та справедливість, партнерство заради сталого розвитку.

Програмні результати навчання

РН1. Асоціювати себе як члена громадянського суспільства, наукової спільноти, визнавати верховенство права, зокрема у професійній діяльності, розуміти і вміти користуватися власними правами і свободами, виявляти повагу до прав і свобод інших осіб, зокрема, членів колективу.

РН2. Відтворювати моральні, культурні, наукові цінності, примножувати досягнення суспільства в соціально-економічній сфері, пропагувати ведення здорового способу життя.

РН4. Розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем.

РН16. Вміти використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки з наукових та аналітичних текстів з економіки.

РН18. Використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність.

Soft Skills, які формуються в освітньому компоненті

1. Комунікація
2. Критичне мислення
3. Вирішення проблем
4. Прийняття рішень
5. Емоційний інтелект
6. Ненасильницьке спілкування
7. Управління знаннями
8. Робота в режимі невизначеності
9. Самоаналіз і саморефлексія.

Обсяг освітнього компонента

Вид заняття	лекція	семінарське заняття	самостійна робота	Загальна кількість годин
Кількість годин	16 год.	28 год.	46 год.	90/3 кр.
Денна форма				

Підсумкова (семестрова) форма контролю – екзамен.

Політика освітнього компонента

Курс передбачає роботу в колективі.

Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.

Не пропускати та не запізнюватися на заняття за розкладом.

Вчасно виконувати завдання семінарів та завдань самостійної роботи.

Вчасно та самостійно виконувати контрольні завдання.

Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності: при використанні інтернет-ресурсів та інших джерел інформації здобувач повинен вказати джерело, використане під час виконання завдання.

Структура освітнього компонента

Назви змістових блоків і тем	Кількість годин					
	Денна форма					
	усього	У тому числі				
		л	п	лаб	інд	С.р.
1	2	3	4	5	6	7
3 семестр						
Блок 1. ЕВОЛЮЦІЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ ПРАВА						
Тема 1. Становлення економічної теорії права	8	2	2			4
Тема 2. Становлення в сучасній науці економічного підходу до права	10	2	2			6
Тема 3. Дослідження права неокласичною економічною теорією	12	2	4			6
Тема 4. Інституціоналізм та право	12	2	4			6
Разом за змістовним блоком 1	42	8	12			22
Блок 2. ЕКОНОМІЧНИЙ ПІДХІД ДО ПРАВА						
Тема 5. Економічний підхід до права власності.	12	2	4			6
Тема 6. Інтелектуальна власність.	12	2	4			6
Тема 7. Патенти та авторське право.	12	2	4			6
Тема 8. Договірні відносини в економіці.	12	2	4			6
Разом за змістовним блоком 2	48	8	16			24
Усього годин за 3 семестр	90	16	28			46

Програма освітнього компонента

Блок 1. ЕВОЛЮЦІЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ ПРАВА

Тема 1. Економічна теорія як наука. Предмет економічної теорії. Функції економічної теорії. Економічна наука та економічна політика. Методи пізнання економічних явищ і процесів.

Тема 2. Підходи до аналізу права. Економічний і юридичний підходи до аналізу права. Сутність економічного аналізу загального права

Тема 3. Погляди представників класичної політичної економії на право. Класична політична економія про економічні та правові сторони суспільних процесів. Дослідження права в працях А. Сміта та Д. Рікардо

Тема 4. Ефективність як критерій оцінки правових норм в економічній теорії права. Принцип утилітаризму. Критерій ефективності Парето. Критерій Колдора-Хікса. Критерій максимізації багатства Р. Познера. Критерій Ролза

Блок 2. ЕКОНОМІЧНИЙ ПІДХІД ДО ПРАВА

Тема 5. Суспільні відносини власності та економічні системи. Економічні та юридично-правові відносини власності. Структура відносин власності. Економічна система суспільства та її типи. Перехідна економіка.

Тема 6. Поняття та види права інтелектуальної власності. Вітчизняна нормативно-правова регламентація права інтелектуальної власності. Поняття та види права інтелектуальної власності. Співвідношення з правом власності. Види права інтелектуальної власності. Система державної охорони права інтелектуальної власності.

Тема 7. Авторське право та суміжні права. Поняття авторського права. Джерела авторського права. Об'єкти та суб'єкти авторського права. Зміст авторського права. Строк дії авторського права. Суміжні права.

Тема 8. Економічний підхід до аналізу злочинної поведінки. Підходи Г. Беккера до злочинної поведінки. Модель протиправної поведінки Айзека Ерліха. Вплив факторів, не пов'язаних з ризиком, на схильність до злочинної поведінки. Вплив існуючих соціальних норм на злочинність: кримінологічний і економічний підходи. Економічний аналіз попередження правопорушень. Економічна ефективність смертної кари (страсти).

Завдання для самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1	Підготувати аналітичний огляд за однією з тем: Економічний зміст інтелектуальної власності. Право власності і право інтелектуальної власності. Об'єкти та суб'єкти права інтелектуальної власності. Проблеми захисту інтелектуальної власності (10 балів).
2	Підготувати та опублікувати тези у міжнародній конференції за індивідуальною темою (10 балів).
3	Презентація та захист доповіді за узгодженою тематикою (10 балів).

Методи навчання та форми контролю у відповідності до програмних результатів навчання

Програмні результати навчання	Методи навчання	Форми і засоби оцінювання

РН1. Асоціювати себе як члена громадянського суспільства, наукової спільноти, визнавати верховенство права, зокрема у професійній діяльності, розуміти і вміти користуватися власними правами і свободами, виявляти повагу до прав і свобод інших осіб, зокрема, членів колективу.	опрацювання наукових досліджень, аналітичний метод, синтетичний метод, створення ситуацій пізнавальної новизни, створення ситуації зацікавленості, частково-пошуковий метод, виконання індивідуальних навчальних завдань, самостійна робота студентів.	Поточний: усна співбесіда за матеріалами розглянутої теми на початку наступної лекції з оцінкою відповідей здобувачів, презентація, доповідь, схематичний конспект, практико-орієнтовні завдання Підсумковий контроль: письмовий екзамен.
РН2. Відтворювати моральні, культурні, наукові цінності, примножувати досягнення суспільства в соціально-економічній сфері, пропагувати ведення здорового способу життя.	аналіз конкретних економіко-правових ситуацій з використанням аналітичного інструментарію економічної теорії права	Поточний контроль: усна співбесіда за матеріалами розглянутої теми на початку наступної лекції, презентація, доповідь, схематичний конспект, підбір вправ, проведення інтерактивних вправ. Підсумковий контроль: письмовий екзамен.
РН4. Розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем.	виконання індивідуальних навчальних завдань, методи інтерактивного навчання, створення ситуації пізнавальної новизни.	Поточний контроль: практична перевірка знань на заняттях; тестова перевірка знань здобувачів, доповідь, презентація. Підсумковий контроль: письмовий екзамен.
РН16. Вміти використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки з наукових та аналітичних текстів з економіки.	пояснення, спостереження і аналіз випадків, методи інтерактивного навчання, створення ситуації зацікавленості, демонстраційні методи, поєднані з переживаннями, виконання індивідуальних навчальних завдань.	Поточний контроль: практична перевірка знань на заняттях; тестова перевірка знань здобувачів, доповідь, презентація. Підсумковий контроль: письмовий екзамен.

PH18. Використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність.	пояснення, опрацювання наукових досліджень, спостереження і аналіз випадків, самостійна робота студентів, частково-пошуковий метод, виконання індивідуальних навчальних завдань, методи інтерактивного навчання, створення ситуації пізнавальної новизни	Поточний контроль: усна співбесіда за матеріалами розглянутої теми на початку наступної лекції, презентація, доповідь, схематичний конспект, підбір вправ, проведення інтерактивних вправ. Підсумковий контроль: письмовий екзамен.
--	---	--

Критерії оцінювання відповідно до форм і видів контролю

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до Положення про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачами вищої освіти у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького <https://v.gd/ADELEh>. Бально-накопичувальна система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з кожного освітнього компонента містить поточний, підсумковий контроль знань та самостійну роботу.

БАЛЬНО-НАКОПИЧУВАЛЬНА СИСТЕМА ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ З ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ, ЯКА ПІДЛЯГАЄ ОЦІНЮВАННЮ	РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ НА НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТТЯХ	M1	M2	РАЗОМ
	Доповіді на семінарських заняттях	5	5	10
	Виконання практичних вправ	5	5	10
	Виконання тестових завдань	5	5	10
	Разом	15	15	30
	САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ			
	Підготовка презентацій і їх захист	10	-	10
	Написання есе	10	-	10
	Написання тез доповідей для участі у науково-практичних конференціях	-	10	10
	Разом	20	10	30
	ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ (залік)	-	-	40

	Загальний бал ОК	-	-	100
--	------------------	---	---	-----

Робота здобувачів вищої освіти на навчальних заняттях з освітнього компонента оцінюється за видами навчальної діяльності. Максимальна сумарна кількість балів при оцінюванні роботи здобувачів на навчальних заняттях складає 30 балів. Оцінювання видів навчальної діяльності здійснюється за шкалою «0», «1», «2», «3», «4», «5». Критерії оцінювання діяльності здобувачів вищої освіти за окремими видами навчальних робіт, наведені у таблиці нижче.

Оцінювання окремих видів робіт

Методи контролю результатів навчання	Максимальна кількість балів та вимоги до їх накопичення
Творчі завдання (реферат, есе, схеми, презентації)	5 балів: – 5 балів – завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено широкий аналіз проблеми, – 4 бали – завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено широкий аналіз проблеми, але є деякі недоліки у тексті, – 3 бали – завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено достатній аналіз проблеми, але є деякі недоліки у тексті, – 1-2 бали – зміст не відповідає темі, є багато недоліків, невідповідність вимогам щодо оформлення, плагіат. 0 балів – відповідь відсутня
Практико-орієнтовані завдання (проекти, ситуаційні завдання тощо)	5 балів: – 5 балів – завдання виконано правильно і якісно, виявлено вміння студента застосовувати, творчо використовувати психологічні теоретичні знання на практиці, пов'язані з особливостями і засобами психологічної діяльності. Здобувач демонструє навички ефективної взаємодії, аргументує, переконує, приймає рішення, логічно формулює думку, відстоює власну позицію у процесі вирішення фахових завдань. – 4 бали – завдання виконані в основному правильно, але неповно. В ході виконання завдань допускалися помилки, використані не всі необхідні методи аналізу та узагальнення матеріалу. Здобувач демонструє навички взаємодії, аналізує, аргументує, логічно формулює, демонструє приклади, роблячи вибір, намагається, але не завжди вміє відстояти власну позицію у процесі вирішення фахових завдань. – 3 бали – завдання виконані неповно та на низькому рівні. У ході виконання завдань допускалися помилки, використані не всі необхідні методи аналізу та узагальнення матеріалу. Здобувач демонструє навички взаємодії, обговорює,

	формулює, демонструє думку, роблячи вибір, не завжди вміє переконати, відстояти власну, віддають перевагу позиції інших у процесі вирішення фахових завдань. 1-2 бали – завдання виконані неповно з помилками. Здобувач розглядає, розпізнає, описує в загальних рисах, але не визначає зв'язки між закономірностями, особливостями розвитку і функціонуванням психічних явищ в контексті професійних завдань. – 0 балів – відповідь відсутня
--	--

Згідно з Положенням про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачами вищої освіти у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького самостійна робота є видом навчальної діяльності здобувача, яка підлягає оцінюванню. Викладачем за освітнім компонентом визначено 4 види самостійної роботи (згідно орієнтовного переліку видів діяльності здобувача, які дозволяють продемонструвати досягнення результатів навчання, наведених в Положенні). Максимальна сумарна кількість балів при оцінюванні самостійної роботи здобувачів складає 30 балів.

Підсумковим контролем на освітньому компоненті Економічна теорія права є письмовий залік, на його складання надається 40 балів. Завдання включає 2 теоретичних питання (по 20 балів за відповідь на 1 питання) з усіх тем, які входять до програми освітнього компоненту. Критерії оцінювання підсумкового контролю подано нижче:

Характеристика критеріїв оцінювання знань	Якісна шкала	За 40 бальною шкалою
Високий рівень Характеризується глибокими, міцними, узагальненими, системними знаннями – з предмета, уміннями застосувати знання, творча, навчальна діяльність має дослідницький характер, позначена уміннями самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особистісну позицію.	відмінно	36-40
Високий рівень Характеризується глибокими і міцними знаннями – з предмета, уміннями застосувати знання, творча, навчальна діяльність має частково дослідницький характер, позначена уміннями самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особистісну позицію.	добре	33-35
Достатній рівень Характеризується знаннями суттєвих ознак, понять, явищ, закономірностей, зв'язків між ними. Студент самостійно засвоює знання у стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, синтезом, узагальненням,	добре	30-32

порівнянням, абстрагуванням), уміє робити висновки, виправляти допущені помилки.		
Середній рівень Знання неповні, поверхневі. Студент відновлює основний навчальний матеріал, але недостатньо осмислено, не вміє самостійно аналізувати, робити висновки. Здатний вирішувати завдання за зразком. Володіє елементарними вміннями навчальної діяльності.	задовільно	27-29
Початковий рівень Відповідь студента при відтворенні навчального матеріалу елементарна, фрагментарна, обумовлюється початковим уявленням про предмет вивчення.	задовільно	24-26
Незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння застосувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач.	Не зараховано (з можливістю повторного складання екзамену)	21-23
Незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння орієнтуватись при виконанні практичних задач, незнання основних фундаментальних положень	Не зараховано (з обов'язковим повторним вивченням освітнього компонента)	1-20

Оцінювання результатів навчання в Університеті здійснюється відповідно до 100-бальної шкали:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті (відповідно Положення про порядок визнання результатів навчання у процесі неформальної освіти в Мелітопольському державному

**педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького
<http://surl.li/lgwzd>).**

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, регулюється Положенням про порядок визнання результатів навчання у процесі неформальної освіти в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького <http://surl.li/lgwzd>, розміщеного на офіційному сайті Університету. З даним Положенням здобувачів знайомлять куратор ECTS, гарант освітньої програми, НПП, які викладають на ОП. Також інформація щодо перезарахування результатів навчання, отриманих у неформальній освіті розміщується на офіційній сторінці кафедри, включаючи зразок заяви для визнання результатів такого навчання і рекомендованих онлайн-ресурсів для неформальної освіти. Викладачами освітньої програми здійснюється моніторинг сертифікаційних програм, курсів на онлайн-платформах та в офлайн-режимі з метою надання здобувачам вищої освіти актуальної інформації про підвищення рівня професійної підготовки та можливого перезарахування результатів, отриманих у неформальній освіті. Такі рекомендації надаються здобувачам на сторінці освітнього компонента Економічна теорія права на ЦОДТ.

Перелік рекомендованої літератури (основної і додаткової), електронних ресурсів, нормативних документів, публікацій з освітнього компонента викладачів освітньої програми, з якими можна ознайомитися в репозиторії <http://eprints.mdu.org.ua> та у вільному доступі у мережі Інтернет

Основна

1. Касьяненко Л., Назаров В., Савченко Л. Економічна теорія права: навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури. 2019. 214 с.
2. Білецька Л.В., Білецький О.В., Савич В.І. Економічна теорія: політекономія, мікроекономіка, макроекономіка: підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 688 с.
3. Економічна теорія. Політекономія / В. Семененко, Д. Коваленко, В. Бугас, О. Семененко. К.: Центр учбової літератури, 2019. 428 с.
4. Основи економічної теорії: навчальний посібник / Ірина Ревак, Юрій Кіржецький, Марія Кіржецька, Степан Мельник. – Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2019. – 191 с.
5. Політична економія: навч. посібник / за ред. К.Т. Кривенка. Київ: КНЕУ, 2019. 508 с.

Додаткова

6. Аналітична економіка: макроекономіка і мікроекономіка: підручник : у 2 кн. / С. М. Панчишин, П. І. Островерх, І. В. Грабинська та ін; за ред. С. М. Панчишина і П. І. Островерха. Л.: Апріорі, 2020. 648 с.
7. Історія економічних вчень: підручник / за ред. Тарасевича В. М., Петруні Ю. Є. Київ: «Центр учбової літератури», 2019. 352 с.
8. Мікроекономіка: підручник / за ред. В.Д. Базилевича. Київ: Знання, 2019. 677с.

Інтернет ресурси

9. Навчальні матеріали онлайн. URL: <https://pidruchniki.com/politekonomiya>